

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Naděždy Řehákové a soudců Mgr. Martina Kříže a JUDr. Ivanky Havlíkové v právní věci žalobce: **Statutární město Ostrava – Městský obvod Poruba**, se sídlem Ostrava – Poruba, Klimkovická 28/55, IČ: 00845451, proti žalovanému: **Český telekomunikační úřad**, se sídlem Praha 9, Sokolovská 219, v řízení o žalobě proti rozhodnutí předsedy Rady Českého telekomunikačního úřadu ze dne 23.12.2009, č.j. 80 293/2009-603

t a k t o:

- I. Rozhodnutí předsedy Rady Českého telekomunikačního úřadu ze dne 23.12.2009 č.j. 80 293/2009-603 se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.**
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 2.687,- Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.**

O d ů v o d n ě n í:

Usnesením ze dne 13.8.2009 č.j. 41 440/2009-637/IV.vyř.-Han (dále jen „rozhodnutí správního orgánu I. stupně“), vydaným v řízení ve věci sporu o plnění povinnosti k peněžitému plnění za poskytnutou službu mezi osobou vykonávající komunikační činnost - společností T-Mobile Czech Republic a.s., a účastníkem telefonní stanice č. 739275159, kterým je L. J., bytem O., U., Český telekomunikační úřad podle § 32 odst. 2 písm. d) a odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) ustanovil žalobce opatrovníkem L. J., (dále též jen „odpůrkyně“), neboť tato je neznámého pobytu a v řízení jí má být uložena povinnost. V odůvodnění rozhodnutí správní orgán I. stupně konstatoval, že dne 18.5.2009 bylo na návrh společnosti T-Mobile Czech Republic a.s., zahájeno správní řízení ve věci sporu o plnění povinnosti k peněžitému plnění za poskytnutou službu elektronických komunikací mezi navrhovatelem a odpůrkyní u telefonní stanice č. 739275159. Příkaz, který byl zaslán na poslední známou adresu

odpůrkyně, se vrátil správnímu orgánu zpět s poznámkou příslušné pošty „na uvedené adrese neznámý“. Vzhledem k tomu, že se úředním šetřením nepodařilo zjistit pobyt odpůrkyně ani jejích příbuzných, ustanovil správní orgán opatrovníkem obec, kde měla odpůrkyně naposledy evidován pobyt.

Rozhodnutím označeným v záhlaví tohoto rozsudku (dále jen „napadené rozhodnutí“) předseda Rady Českého telekomunikačního úřadu (dále označovaný jako „žalovaný“) zamítl rozklad podaný žalobcem proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně a toto rozhodnutí potvrdil. V odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvedl, že žalobce v rozkladu namítl, že § 32 odst. 4 správního řádu stanoví určité mantinely, mezi nimiž se má správní orgán při výběru opatrovníka pohybovat. Tyto mantinely jsou vymezeny jednak negativně a jednak pozitivně a vycházejí ze smyslu institutu opatrovníka coby osoby, jež má důsledně a účinně hájit zájmy opatrovance. Proto je vyloučeno, aby byla opatrovníkem ustanovena osoba, o níž lze mít důvodně za to, že má takový zájem na výsledku řízení, který odůvodňuje obavu, že nebude řádně hájit zájmy opatrovance, nebo aby jím byla ustanovena osoba, které v tom brání závažné důvody, v jejichž důsledku by taktéž nemohla důsledně a účinně hájit zájmy opatrovance. Pozitivní vymezení spočívá v tom, že správní orgán ustanoví opatrovníkem toho, u koho je osoba, jíž se opatrovník ustanovuje, v péči, anebo jinou vhodnou osobu. Žalobce v rozkladu uvedl, že na jeho straně existují závažné důvody bránící mu funkci opatrovníka přijmout. Výkon funkce opatrovníka totiž představuje soubor obsáhlých a náročných povinností jak z hlediska časového a finančního, tak z hlediska personálního.

Žalovaný k rozkladu žalobce uvedl, že vzhledem k tomu, že se správnímu orgánu I. stupně nepodařilo zjistit pobyt odpůrkyně, resp. adresu, na kterou je možné jí doručovat, a to ani na základě úředního šetření, lze konstatovat, že správní řízení je vedeno s účastníkem neznámého pobytu, kterému byl správní orgán povinen v souladu s ustanovením § 32 odst. 2 písm. d) správního řádu ustanovit opatrovníka, což učinil rozkladem napadeným usnesením. Podle § 32 odst. 4 správního řádu správní orgán ustanoví opatrovníkem toho, u koho je osoba, jíž se opatrovník ustanovuje, v péči, anebo jinou vhodnou osobu. Uvedené zákonné ustanovení tedy vymezuje okruh osob, ze kterého je správní orgán oprávněn ustanovit opatrovníka alternativně s tím, že o „jiné vhodné osobě“ hovoří správní řád obecně, a nevylučuje tedy, aby se jinou vhodnou osobou stala osoba právnická. Na základě toho lze pak jako opatrovníka ustanovit jak osobu fyzickou (např. toho, u koho je osoba, jíž se opatrovník ustanovuje, v péči), tak osobu právnickou. Souhlas osoby se svým ustanovením opatrovníkem správní řád nevyžaduje ani nepředpokládá a tato osoba je povinna funkci opatrovníka přijmout, pokud jí v tom nebrání závažné důvody. Ve správním řízení bylo provedeno šetření za účelem zjištění skutečného bydliště odpůrkyně včetně provedení dotazu do centrální evidence obyvatel vedené Ministerstvem vnitra. Rovněž magistrát města Ostravy byl ze strany správního orgánu I. stupně dopisem ze dne 24.7.2009 požádán o sdělení pobytu odpůrkyně, popř. o sdělení údajů o jejích rodinných příslušnících v rozsahu jméno, příjmení, datum narození a trvalé bydliště, příp. jiné známé místo pobytu. Dopisem magistrátu města Ostravy ze dne 29.7.2009 byl správní orgán I. stupně informován toliko o adrese odpůrkyně, na kterou správní orgán I. stupně již neúspěšný pokus o doručení učinil. Jiné relevantní údaje nebyly správnímu orgánu I. stupně sděleny s odůvodněním, že dle ustanovení § 134 zákona o elektronických komunikacích nemá správní orgán I. stupně na jiné údaje nárok.

Vzhledem k uvedenému přistoupil správní orgán I. stupně k ustanovení žalobce opatrovníkem odpůrkyně. Žalovaný s ohledem na skutečnosti uvedené shora konstatoval, že v předmětné věci neshledal právně relevantní důvod pro zánik funkce opatrovníka dle výše uvedeného ustanovení správního řádu. V daném případě, kdy správnímu orgánu není znám

pobyt odpůrkyně ani jiná vhodná osoba, kterou by v daném případě bylo možno ustanovit opatrovníkem, je volba veřejnoprávní korporace, na jejímž území se nachází poslední známé bydliště odpůrkyně, jako opatrovníka, zcela logickou volbou a správní orgán má všechny důvody se domnívat, že tato volba opatrovníka nejlépe zajistí hájení práv a oprávněných zájmů odpůrkyně. Ustanovení opatrovníkem nelze v předmětné věci považovat za pouze formální, anebo učiněné pouze z důvodu ulehčení doručování písemností. Opatrovník, jakožto statutární město, má zcela nepochybně zaměstnance disponující dostatečnými odbornými znalostmi, které mu umožní řádné hájení zájmů odpůrkyně. Závažné důvody dle § 32 odst. 4 věta druhá správního řádu, bránící mu tuto funkci přijmout, tak nebyly shledány. V této souvislosti žalovaný rovněž uvedl, že dle § 2 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, obec pečuje o potřeby svých občanů, přičemž právo na spravedlivý proces je nepochybně jednou ze základních potřeb. Jelikož v rozkladu nebyly uvedeny žádné relevantní důvody pro zrušení nebo změnu napadeného usnesení správního orgánu I. stupně, žalovaný podle § 123 odst. 1 zákona o elektronických komunikacích rozklad zamítl a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdil.

Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. V žalobě namítl, že s napadeným rozhodnutím nesouhlasí, a v této souvislosti poukázal na nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 27/2000 ze dne 2.7.2001, dle něhož nelze ustanovit fyzickou či právnickou osobu opatrovníkem proti její vůli. Ústavní soud v citovaném nálezu uvedl, že v případě ustanovení obce opatrovníkem "nejde o výkon funkce veřejnoprávního orgánu místní veřejné správy, ale o výkon funkce vyplývající z toho, že obec je právnickou osobou, tedy osobou soukromoprávní, a proto musí být s ní zacházeno obdobně jako s každou fyzickou osobou, což znamená, že podle současného znění občanského soudního řádu ji nelze proti její vůli pověřit funkcí opatrovníka". Podle Nejvyššího správního soudu se výše zmíněný nálezy vztahuje i na ustanovení opatrovníka pro účastníka řízení neznámého pobytu ve správním řízení, což bylo judikováno v obdobném případě rozhodnutím ze dne 11.6.2009 sp. zn. 9 As 80/2008. S ohledem na zájmy opatrovance, jež mají být vždy na prvním místě, je tedy považováno za vhodné předem zjišťovat, zda osoba se svým ustanovením do funkce opatrovníka souhlasí. Souhlas pak může být obdržen výslovně nebo může vyplývat z jednání opatrovníka, začne-li činit úkony ve prospěch opatrovance. K tomu však v dané věci nedošlo. Žalobce neučinil žádný úkon ve prospěch opatrovance, nýbrž naopak projevil nesouhlas se svým ustanovením do funkce opatrovníka. V takovém případě nelze o tom, že ustanovený opatrovník bude řádně hájit zájmy opatrovance, uvažovat, a v konečném důsledku naopak může být porušeno opatrovancovo ústavně zaručené právo na spravedlivý proces.

Žalobce dále namítl, že na jeho straně existují vážné důvody bránící mu funkci opatrovníka přijmout, především proto, že výkon této funkce představuje soubor obsáhlých a náročných povinností jak z hlediska časového a finančního, tak především z hlediska personálního. Žalobce nedisponuje zaměstnanci, kteří by činnost opatrovníka mohli řádně vykonávat. Z dostupných informací má žalobce navíc důvod se domnívat, že žalovaný při svém úředním šetření nevyčerpal všechny dostupné prostředky ke zjištění pobytu odpůrkyně, případně osob jí příbuzných či blízkých. Kromě dotazu do centrální evidence obyvatel vedené Ministerstvem vnitra učinil žalovaný dotaz ohledně pobytu odpůrkyně pouze k Magistrátu města Ostravy, který mu logicky sdělil opět toliko adresu trvalého pobytu shodnou s tou, jež je uvedena v centrální evidenci Ministerstva vnitra, jež shromažďuje informace z úředních evidencí obyvatel vedených právě obcemi. Nic nenásvědčuje tomu, že by se žalovaný alespoň pokusil o získání informací například prostřednictvím nahlédnutí do veřejně přístupného

živnostenského či obchodního rejstříku, případné dotázáním se u příslušného úřadu práce či orgánu sociálního zabezpečení.

Žalovaný navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl. Ve vyjádření k žalobě uvedl, že na základě § 32 odst. 4 správního řádu lze jako opatrovníka ustanovit jak osobu fyzickou (např. toho, u koho je osoba, jíž se opatrovník ustanovuje, v péči), tak osobu právnickou. Souhlas osoby se svým ustanovením opatrovníkem správní řád nevyžaduje ani nepředpokládá, a tato osoba je povinna funkci opatrovníka přijmout, pokud jí v tom nebrání závažné důvody. Z uvedených důvodů nemůže být nezákonnost napadeného rozhodnutí spatřována pouze ve skutečnosti, že si správní orgán nevyžádal souhlas žalobce s ustanovením opatrovníkem. Opatrovník se ve správním řízení ustanovuje usnesením jakožto rozhodnutím procesní povahy, a to bez předchozího projednání rozhodované otázky s účastníky řízení. Z toho vyplývá, že zjišťování jeho předchozího souhlasu nepřichází v úvahu. Povinnost k přijetí funkce opatrovníka je výslovně stanovena v § 32 odst. 4 správního řádu.

Žalovaný dále uvedl, že požadavek na provádění vlastního rozsáhlého šetření, hraničící až s detektivní činností na území celé republiky ze strany správního orgánu je nerealistický a jeho splnění je mimo možnosti žalovaného. Žalovaný si je plně vědom skutečnosti, že vhodnost zvolené osoby opatrovníka je třeba vždy posuzovat v první řadě v kontextu každého jednotlivého případu. Obec je tak na místě ustanovit opatrovníkem až po vyčerpání možnosti ustanovit opatrovníkem jinou osobu zejména z okruhu příbuzných a po prošetření všech informací pro zjištění pobytu osoby, které má být opatrovník ustanoven. Zohlednit je třeba i otázku, zda nejsou zájmy zastupovaného v rozporu se zájmy obce či zda nejde o právně složitý případ, v němž by obec pro řádné zastupování neměla dostatek předpokladů. Po zohlednění výše uvedených kritérií pro přezkoumání případu dospěl žalovaný k závěru, že všechny výše uvedené podmínky byly v daném případě splněny. Za situace, kdy žalovanému není známa adresa trvalého bydliště odpůrkyně ani jiná vhodná osoba, kterou by bylo možno ustanovit opatrovníkem, je volba obce zcela logickou volbou a správní orgány obou stupňů měly všechny důvody se domnívat, že tato volba opatrovníka nejlépe zajistí hájení práv účastníka. Žalobce, ačkoliv vystupuje jako soukromoprávní subjekt, nemůže popřít vztah mezi obcí a jejími občany.

Žalovaný dále poznamenal, že obce ustanovuje opatrovníkem pouze v případech, kdy rozsah, povaha řešených otázek a celková složitost případu nepředstavuje pro opatrovníka nadměrnou zátěž či nutnost důkladného právního posouzení. Dle žalovaného se lze důvodně domnívat, že řádný výkon funkce opatrovníka by žalobci zabral pouze zlomek času a energie ve srovnání s časem, který musel vynaložit v rámci své obrany proti ustanovení opatrovníkem.

Žalovaný nepochybuje o tom, že je v možnostech žalobce hájit jako opatrovník zájmy účastníka. Žalovanému není známa žádná skutečnost, která by žalobci bránila v řádném výkonu jeho funkce, a není proto důvod se domnívat, že žalobce bude svou funkci vykonávat pouze formálně. Žalobce je nepochybně osobou schopnou odpovídajícím způsobem hájit práva účastníka řízení. O této jeho schopnosti ostatně vypovídá i procesní aktivita, kterou vyvinul v reakci na své ustanovení opatrovníkem. Množství a rozsah podání jasně vypovídají o dostatečných možnostech a schopnostech žalobce. Je zřejmé, že ve většině případů nebude mít opatrovník (ať již půjde o obec či jinou osobu) k dispozici takové detailní informace o případu, kterými z podstaty věci může disponovat pouze samotný účastník předmětného smluvního vztahu. Činnost opatrovníka ve sporném řízení spočívá především v hájení procesních práv opatrovance a zajištění možnosti uplatnění obecných prostředků ochrany práv účastníka řízení, tak aby nemohlo dojít např. k přiznání zjevně neopodstatněného,

promlčeného či nepodloženého nároku. S přihlédnutím k výše uvedenému je žalovaný přesvědčen o tom, že napadené rozhodnutí bylo vydáno po právu.

V replice k vyjádření žalovaného žalobce uvedl, že nikterak nezpochybňuje názor žalovaného, že obec je právnickou osobou soukromého práva, a jako takovou jí lze ustanovovat opatrovníkem jako každou jinou osobu. Žalobce je nicméně také územním samosprávným celkem, v jehož obvodu žije více než 70 000 obyvatel, kdy přibližně 1000 obyvatel má hlášen tzv. úřední trvalý pobyt v sídle žalobce. V poslední době dochází k nárůstu ustanovování žalobce opatrovníkem ze strany různých státních institucí. Nejvyšší počet těchto případů žalobce zaznamenává především ze strany žalovaného, ale i ze strany různých pracovišť úřadu práce či vojenských újezdů, nemluvě o opatrovnictví stanoveném soudem. Vzhledem k počtu obyvatel není v silách žalobce zvládat opatrovnickou agendu takovým způsobem, aby nedocházelo k zanedbávání práv opatrovanců a následnému porušování jejich práva na spravedlivý proces. Tyto důvody jsou dostatečně závažné a brání mu funkci opatrovníka přijmout tak, jak to má na mysli § 32 odst. 4 věta druhá správního řádu. Argument, že žalovaný dovozuje dostatečné žalobcovy možnosti a schopnosti z jeho vyvinuté procesní aktivity, považuje žalobce za irelevantní. Při tak vysokém počtu opakujících se pověřování žalobce funkcí opatrovníka a po mnoha podaných rozkladech žalobci skutečně již nyní nezbývá jiná obrana než cestou správní žaloby, kdy se tímto způsobem snaží vyhnout do budoucna podobným, ve většině případů účelovým jednáním žalovaného. Žalobce se namísto formálního provádění opatrovnických úkonů, ke kterým by byl nucen se uchýlit, rozhodl věc řešit zákonným způsobem, přičemž toto mu jistě nemůže být na újmu.

Ve vztahu k poznámce žalovaného, že není v jeho možnostech provádět vlastní rozsáhlé šetření, hraničící s detektivní činností, žalobce v replice uvedl, že ověření existence informací prostřednictvím veřejně přístupných rejstříků považuje za standardní postup, který jistě bude běžnou praxí u všech správních orgánů, jakož i soudů, stejně tak jako dotazy u příslušných úřadů práce či orgánu sociálního zabezpečení. Žádné z těchto, dle názoru žalobce, základních a prvotních kroků nebyly v tomto případě učiněny. Žalobce k tomu dodal, že u žalovaného nejde o ojedinělý případ, nýbrž nejspíše o zavedenou praxi, kterou se snaží zjednodušit si situaci při doručování písemností.

Při ústním jednání před soudem setrvali účastníci na svých procesních stanoviscích. Žalobce k věci samé uvedl, že při svém nesouhlasu s ustanovením do funkce opatrovníka v době podání žaloby vycházel z předchozí judikatury Nejvyššího správního soudu, např. z rozhodnutí sp. zn. 2 As 80/2008. V té době ještě nebyl znám judikát téhož soudu, na který nyní poukazuje žalovaný. Žalobce má za to, že žalovaný v dané věci provedl nedostatečné šetření a nevyčerpal veškeré možnosti. Mohl šetřit např. za pomoci orgánů policie v místě bydliště odpůrkyně, dotazovat se na možné zaměstnavatele či na úřadu práce. Žalovaný při jednání před soudem odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 8 As 22/2011 ze dne 27.9.2011, v němž se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou vhodnosti ustanovení obcí opatrovníkem a shledal, že jde o vhodného opatrovníka. Ze skutečnosti, že obec nesouhlasí s ustanovením do funkce opatrovníka, nelze dle žalovaného automaticky dovozovat, že nejde o osobu vhodnou. Zákon totiž nestanoví požadavek souhlasu obce k ustanovení do funkce opatrovníka, stanoví naopak, že je to povinností obce a této povinnosti obec nemusí dostát pouze v případě, že jí v tom brání vážné důvody. Podstatným bodem tohoto sporu a projednání věci před soudem je tedy to, zda žalobce měl dostatečné důvody, které by mu bránily ve výroku opatrovnické funkce tak, jak to stanoví § 32 odst. 4 správního řádu. Druhým bodem sporu je pak to, zda úřední šetření, které provedl žalovaný, shledá soud náležitým a dostatečným. Žalovaný na okraj dodal, že již před třemi roky opustil svoji praxi

ustanovovat obce opatrovníkem, a to pod tlakem soudních žalob. Nyní účastníkům řízení ustanovuje opatrovníky z řad advokátů a občanských sdružení.

Soud při jednání rozhodl, že nebude provádět dokazování žalobcem navrženými důkazy, neboť tyto jsou součástí správního spisu. Soud při přezkoumání napadeného rozhodnutí nutně z obsahu správního spisu vychází, neboť jeho povinností je mj. posoudit, zda skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, je se správním spisem v souladu a zda v něm má oporu (§ 76 odst. 1 písm. b/ s.ř.s.).

V posuzované věci vyšel soud z následně uvedené právní úpravy:

Podle § 32 odst. 2 písm. d/ správního řádu správní orgán ustanoví opatrovníka osobám neznámého pobytu nebo sídla a osobám, jimž se prokazatelně nedaří doručovat.

Podle § 32 odst. 4 správního řádu opatrovníkem správní orgán ustanoví toho, u koho je osoba, již se opatrovník ustanovuje, v péči, anebo jinou vhodnou osobu. Tato osoba je povinna funkci opatrovníka přijmout, pokud jí v tom nebrání závažné důvody. Opatrovníkem nelze ustanovit osobu, o níž lze mít důvodně za to, že má takový zájem na výsledku řízení, který odůvodňuje obavu, že nebude řádně hájit zájmy opatrovance.

Po provedeném řízení dospěl soud k závěru, že žaloba je důvodná.

Soud nepřisvědčil námitce, v níž žalobce s poukazem na nálezný Ústavního soudu ze dne 2.7.2001 sp. zn. II. ÚS 27/2000 označuje za důvod nezákonnosti napadeného rozhodnutí nerespektování jeho nesouhlasu s ustanovením do funkce opatrovníka. Jak konstatoval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 27.9.2011 č.j. 8 As 22/2011 – 78, podle správního řádu není souhlas opatrovníka s ustanovením do funkce zákonnou podmínkou takového ustanovení, a nemusí být proto vždy předem zjišťován. Jeho nedostatek pak zpravidla nebude sám o sobě důvodem nezákonnosti rozhodnutí o ustanovení opatrovníka do funkce. Nejvyšší správní soud v této souvislosti nesouhlasil se závěrem, že nedostatek souhlasu činí z opatrovníka nevhodnou osobu, protože by zřejmě nedbal o ochranu práv a zájmů opatrovance. Dovedl, že opatrovník je v souvislosti s povinností přijmout funkci opatrovníka nepochybně povinen také řádně hájit práva opatrovance. Třebaže porušení této povinnosti povede ke zrušení ustanovení opatrovníkem, nelze je automaticky presumovat.

Dle Nejvyššího správního soudu není důvodu, aby obec nemohla být, podle konkrétních okolností toho kterého případu, považována za vhodnou osobu ve smyslu § 32 odst. 4 správního řádu.

Jak rovněž konstatoval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 27.9.2011 č.j. 8 As 22/2011 – 78, nálezný Ústavního soudu ze dne 2.7.2001 sp. zn. II. ÚS 27/2000 se týká ustanovení opatrovníka v občanském soudním řízení. Úprava opatrovnictví podle správního řádu však vykazuje podstatnou odlišnost ve srovnání s úpravou opatrovnictví podle občanského soudního řádu. Ustanovení § 29 odst. 4 o.s.ř. výslovně upřednostňuje k ustanovení opatrovníkem advokáta, ustanovení jiné osoby pak podmiňuje jejím souhlasem. Jakkoliv lze předpokládat, že ustanovení advokáta bude zejména v právně složitějších případech vhodné i ve správním řízení, § 32 odst. 4 správního řádu uvádí k ustanovení nejprve osobu, u které je opatrovanec v péči, a teprve poté jinou vhodnou osobu. U jiné vhodné osoby pak na rozdíl od občanského soudního řádu správní řád nehovoří o nutném souhlasu, ale naopak stanoví, že taková osoba je povinna funkci opatrovníka přijmout, pokud jí v tom nebrání závažné důvody.

Soud však shledal opodstatněnou námitku, v níž žalobce vytýká žalovanému, že nevyčerpal všechny dostupné prostředky ke zjištění pobytu odpůrkyně.

Podle konstantní judikatury Ústavního soudu týkající se otázky ustanovování opatrovníka osobám neznámého pobytu je před ustanovením opatrovníka osobě, které se nepodařilo doručit písemnost na adresu trvalého bydliště, *třeba vyčerpat všechny možnosti za účelem zjištění místa jejího pobytu*. Tento požadavek formuloval Ústavní soud například v nálezu ze dne 17.10.2012 sp. zn. I. ÚS 2545/12. K podmínkám pro ustanovení opatrovníka účastníkovi řízení neznámého pobytu se Ústavní soud vyjadřoval opakovaně (viz např. nález sp. zn. I. ÚS 3267/07 ze dne 9.6.2008), přičemž ze všech jeho rozhodnutí vyplývá, že ustanovení opatrovníka by mělo být až posledním řešením za situace, kdy správní orgán vyčerpá všechny ostatní v úvahu přicházející možnosti, jak pobyt účastníka řízení zjistit.

Ze správního spisu vedeného v této věci nicméně vyplývá, že jedinými úkony, které správní orgán I. stupně při zjišťování adresy bydliště odpůrkyně učinil, bylo opatření výpisu z centrální evidence obyvatel a dále žádost o sdělení pobytu odpůrkyně a údajů o jejích rodinných příslušnících ze dne 24.7.2009 adresovaná Magistrátu města Ostravy. Je tedy třeba přisvědčit žalobci, že ze strany Úřadu zůstaly nevyužity další možnosti zjišťování pobytu odpůrkyně, které skýtá např. vyhledávání v bezplatných internetových databázích (obchodní rejstřík, živnostenský rejstřík). Úřad si též mohl a měl vyžádat údaje z evidence osob ve výkonu zabezpečovací detence, vazby a výkonu trestu odnětí svobody (§ 23a odst. 3 písm. c/ zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky), aby si ověřil, zda se odpůrkyně nenachází ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody, popř. mohl učinit dotaz na příslušný orgán sociálního zabezpečení.

Na správním orgánu vskutku nelze požadovat, aby prováděl „rozsáhlé šetření, hraničící až s detektivní činností“ ohledně každého účastníka řízení, jemuž se nedaří doručovat, protože se nezdržuje na adrese trvalého pobytu. Za takové rozsáhlé šetření však nelze považovat provedení výše naznačených úkonů, které nejsou nikterak časově ani administrativně náročné.

Lze shrnout, že žalovaný v souzené věci nevyčerpal všechny dostupné prostředky ke zjištění pobytu odpůrkyně. Jeho závěr o tom, že odpůrkyně je osobou neznámého pobytu, tak byl předčasný a především nedostatečně podložený.

K argumentaci žalobce, že výkon funkce opatrovníka představuje soubor náročných povinností jak z hlediska časového a finančního, tak z hlediska personálního, a že žalobce nedisponuje zaměstnanci, kteří by činnost opatrovníka mohli řádně vykonávat, soud uvádí, že náročnost výkonu funkce opatrovníka v dané věci není taková, aby nebylo v silách úředního aparátu žalobce tuto funkci zvládnout. Žalobce jakožto statutární město jistě disponuje kvalifikovanými zaměstnanci, kteří jsou schopni plnit jeho jménem funkci opatrovníka odpůrkyně. K tomu je nutno dodat, že správní řád ani nevyžaduje, aby jménem opatrovníka jednaly pouze osoby s vysokoškolským právnickým vzděláním.

Z uvedených důvodů soudu nezbylo než napadené rozhodnutí pro nezákonnost zrušit (§ 78 odst. 1 s.ř.s.). V souladu s ust. § 78 odst. 4 s.ř.s. soud současně vyslovil, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení. Právním názorem, který soud ve zrušujícím rozsudku vyslovil, je v dalším řízení správní orgán vázán (§ 78 odst. 5 s.ř.s.).

Ve druhém výroku tohoto rozsudku přiznal soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 věta první s.ř.s. žalobci, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení. Náklady, které žalobci v řízení vznikly, jsou tvořeny jednak zaplaceným soudním poplatkem ve výši 2.000,- Kč a dále prokázanými náklady na cestu pověřeného zaměstnance žalobce z Ostravy k jednání soudu a zpět ve výši 687,- Kč.

P o u ě n í :

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách www.nssoud.cz.

V Praze dne 29. května 2013

JUDr. Naděžda Řeháková v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Matznerová, DiS.